

บทที่ 1

สหกิจศึกษา

1.1 บทนำ

การแข่งขันของตลาดแรงงานในปัจจุบันค่อนข้างสูง ดังนั้นลักษณะของบัณฑิตที่สถานประกอบการต้องการ คือ ใ่วางใจได้ในด้านการทำงาน มีการพัฒนาตนเองมีความสามารถในการจัดการและรับรู้มีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่ม การสื่อสารด้านข้อมูล สภาวะการเป็นผู้นำ ระเบียบวินัย จริยธรรม และศีลธรรม บัณฑิตในปัจจุบัน จะต้องสร้างความเข้าใจและคุ้นเคยกับโลกแห่งความเป็นจริงของการทำงานและการเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะของงานอาชีพและทักษะด้านการพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว เมื่อนักศึกษาได้มีโอกาสไปปฏิบัติงานเสมือนหนึ่งเป็นพนักงานจริงในสถานประกอบการ

1.2 หลักการและเหตุผล

สหกิจศึกษา (Co-operative Education) คือระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างมีระบบ โดยจัดให้มีการเรียนในสถานศึกษาร่วมกับการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้นักศึกษามีคุณภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการมากที่สุด ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ในโครงการสหกิจศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดผลประโยชน์ร่วมกันสูงสุด

นักศึกษสหกิจศึกษาจะปฏิบัติงานที่สถานประกอบการ ในลักษณะพนักงานชั่วคราวที่จะต้องลงมือปฏิบัติงานจริงในสาขาที่ตนเรียนมาซึ่งทำให้ได้รับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง เพราะเป็นประสบการณ์ในส่วนที่นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้ได้ในห้องเรียนจึงทำให้นักศึกษามีการพัฒนาตนเอง ทางด้านความคิด การสังเกต การตัดสินใจ การวิเคราะห์และประเมินผลอย่างเป็นรูปแบบ รวมทั้งการจัดเตรียม และนำเสนอรายงานจากประสบการณ์ทำงานจริงของตนเอง การผสมผสานระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกัน รวมทั้งการมองเห็นแนวทางด้านงานอาชีพของตนเองชัดเจนขึ้น ระบบการเรียนการสอนที่ผสมผสานภาคทฤษฎีเข้ากับภาคปฏิบัติเช่นนี้ จะส่งผลให้นักศึกษาที่จบมาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น

อีกทั้งกระบวนการสหกิจศึกษาจะทำให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการอย่างใกล้ชิด ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ตลอดเวลา สำหรับสถานประกอบการจะมีนักศึกษาช่วยแบ่งเบาภาระงานของพนักงานประจำ ได้ตลอดทั้งปี ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านอาชีพและการพัฒนาตนเองแก่นักศึกษา ในรูปแบบที่มีคุณค่าเหนือกว่าการฝึกงาน

1.3.2 เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต

1.3.3 เพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

1.3.4 เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ โดยผ่านนักศึกษาผู้ไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการนั้นๆ

1.4 หลักสูตรสหกิจศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เพื่อให้การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้จัดระบบ การศึกษาระบบทวิภาค (Dimester) โดยใน 1 ปีการศึกษา จะประกอบด้วย 2 ภาคเรียน

(1 ภาคเรียนมีระยะเวลา 16 สัปดาห์) หลักสูตรสหกิจศึกษามีลักษณะดังนี้คือ

1.4.1 เป็นหลักสูตรบังคับสำหรับนักศึกษาโดยสาขาวิชาที่นักศึกษาสังกัดจะเป็นผู้รับผิดชอบ คัด นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเมื่อสิ้นปีการศึกษาที่ 3 (นักศึกษาปีที่ 3 ขึ้นปีที่ 4)

1.4.2 จัดภาคการศึกษาสหกิจศึกษาไว้ในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ของปีที่ 4 ทั้งนี้สาขาวิชาได้กำหนด ภาคเรียนที่นักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติสหกิจศึกษาไว้ในแผนการเรียนซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชา อย่างไรก็ตามนักศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงแผนการปฏิบัติงานได้ตามความพร้อมของนักศึกษาเองซึ่งจะต้อง ได้รับความเห็นชอบจากสาขาวิชาให้สามารถไปปฏิบัติงานในภาคเรียนอื่นนอกเหนือจากที่สาขาวิชากำหนดไว้ ได้และนักศึกษาสามารถที่จะยื่นขอสำเร็จการศึกษาได้เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนที่ไปปฏิบัติงาน

1.4.3 รายวิชาสหกิจศึกษามีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และนักศึกษาต้องผ่านรายวิชา เตรียมความพร้อมสหกิจศึกษามาก่อนไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง

1.4.4 กำหนดให้นักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคเรียนโดยจะต้องมี ระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์ อย่างต่อเนื่อง

1.5 หน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิได้จัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่าโครงการสหกิจศึกษา (Co-operative Education) เพื่อทำหน้าที่พัฒนารูปแบบระบบการศึกษาแบบสหกิจศึกษาให้เหมาะสมและเพื่อรับผิดชอบการ ประสานงานระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ และสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสำหรับ การไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ

1.5.1 อาจารย์ / เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา (Co-operative Coordinator)

อาจารย์ / เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาที่สังกัดโครงการสหกิจศึกษา จะเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวก ในการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาระหว่าง สถานประกอบการ อาจารย์ และนักศึกษาในด้าน การติดต่อฝ่ายต่างๆ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการนิเทศ ประเมินผล

1.5.2 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการสหกิจศึกษา (Co-operative Advisor) มีภารกิจ ดังนี้

- ให้คำปรึกษาด้านวิชาการ และการปฏิบัติงานแก่นักศึกษา
- รับรองคุณภาพงานที่สถานประกอบการเสนอมา
- นิเทศงานและประเมินผล อย่างน้อย 1 ครั้งต่อนักศึกษา 1 คน
- ให้คำปรึกษาแก่สถานประกอบการ เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการทำงาน ผ่านการปฏิบัติงานของ นักศึกษาสหกิจศึกษา
- ร่วมปรึกษารื้อกับพนักงานที่ปรึกษา และผู้บริหารสถานประกอบการที่นักศึกษาปฏิบัติงานเพื่อรับ ฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ
- สร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อผู้บริหาร และผู้ร่วมงานในสถานประกอบการที่ไปนิเทศนักศึกษา สหกิจศึกษา
- เข้าร่วมในการประชุมนิเทศและการปัจฉิมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา
- พิจารณาการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเพื่อประเมินผลการออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา สหกิจศึกษา ตามวันและเวลาที่กำหนด

1.6 ลักษณะงานสหกิจศึกษา

- 1.6.1 นักศึกษาที่ไปปฏิบัติงานเสมือนหนึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราว
- 1.6.2 มีหน้าที่รับผิดชอบ ณ สถานประกอบการที่แน่นอน ตรงตามสาขาวิชา
- 1.6.3 ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษา
- 1.6.4 ทำงานเต็มเวลา (full Time)
- 1.6.5 ระยะเวลาปฏิบัติงานเต็ม 1 ภาคเรียน (16 สัปดาห์ หรือ 4 เดือน)

1.6.6 มีค่าตอบแทนตามความเหมาะสมของสถานประกอบการ หรืออาจจ่ายในรูปของสวัสดิการตามสถานประกอบการกำหนด เช่น การจัดที่พัก อาหาร ชุดปฏิบัติงาน ในระหว่างการปฏิบัติงาน (สถานประกอบการเป็นผู้พิจารณา)